

حلقه مفقوده؛ روش‌های مشارکت

«احمد شریف‌پور»

• فراهم کردن ایده و بازخورد

ایده‌های خود را با مسئولان پروژه مطرح کنید. از اشکالات و ایرادهای نرم‌افزار گزارش تهیه کنید. برای بهبود وضعیت فعلی پیشنهاد بدهید. برخلاف سیستم‌های بسته توسعه نرم‌افزار، دست‌اندرکاران نه تنها به گفته‌های شما توجه خواهند کرد، بلکه بسیار خوشحال خواهند شد که از دیدگاه‌های کاربران نیز مطلع شوند و حتی سمت و سوی نسخه‌های بعدی را براساس نظر کاربران تعیین کنند. قضیه OpenOffice و LibreOffice را که به یاد دارید؟

• گزارش و رفع اشکال‌های نرم‌افزاری

در صورتی که به سخت‌افزارهای متنوع دسترسی دارید، نرم‌افزار موردنظرتان را روی بسترهای سخت‌افزاری مختلف، با قطعات گوناگون و ترکیب‌های متفاوت آزمایش کنید و ایرادهای احتمالی را گزارش دهید. نرم‌افزار را برای کاربردهای گوناگون با ورودی و خروجی‌های مختلف آزمایش کنید. باگ‌ها و ایرادهای آن را یافته و گزارش دهید. قانون مهم لینوس را به خاطر بیاورید: «با داشتن ناظران کافی، همه باگ‌ها قابل حل خواهند بود.»

• مشارکت در نگهداری

مشارکت به این شیوه، بیشتر مخصوص توزیع‌های مختلف لینوکس است تا نرم‌افزارهای منفرد. در این حالت که به احتمال به دانش متوسطی از برنامه‌نویسی نیاز خواهید داشت، شما در نگهداری و به روزرسانی بسته‌های نرم‌افزاری مخازن توزیع‌ها مشارکت می‌کنید. کار شما آماده‌سازی یا به اصطلاح packaging نرم‌افزارهای مختلف برای نصب روی توزیع موردنظرتان است.

• کدنویسی

در نهایت، اگر دانش برنامه‌نویسی دارید، می‌توانید با پیاده‌سازی اجزای جدید و قابلیت‌های تازه یا رفع اشکال اجزای موجود نرم‌افزار موردنظرتان، کمکی مؤثر و مشارکتی ارزشمند در پیشرفت آن ایفا کنید.

پس اگر انگیزه و شوقی که از آن سخن گفتیم در شما نیز وجود دارد، لذت مشارکت و مفید بودن را از خودتان دریغ نکنید.

از آن نرم‌افزار تشویق کنید و کارهایی را که به وسیله آن انجام داده‌اید، در دسترس سایرین قرار دهید.

• کمک مالی

چون بسیاری از پروژه‌های این‌سورس به صورت غیرانتفاعی اداره می‌شوند، تأمین هزینه‌های نگهداری سایت، توسعه کدها و... یکی از چالش‌های مهم پیش روی دست‌اندرکاران است. هر کمکی، هرچند اندک می‌تواند در این زمینه مفید باشد.

• بومی‌سازی

در پروژه‌های بومی‌سازی و ترجمه بخش‌های مختلف نرم‌افزار موردنظرتان مشارکت کنید. بسیاری از توزیع‌های لینوکس سازوکارهای پیشرفته‌ای را برای مشارکت در این زمینه فراهم آورده‌اند. به رغم سادگی، چنین مشارکتی نقش بسیار ارزنده و مهمی در گسترش نفوذ یک نرم‌افزار در جامعه ما ایفا خواهد کرد.

• کمک به سایر کاربران

از مهارت و توانایی خود برای کمک به کاربران تازه کار و حل مشکلات آن‌ها بهره ببرید. انجمن‌های کاربری راه بیاندازید، جلسه‌های معرفی و نصب و رفع اشکال برگزار کنید و به این ترتیب، به افراد بیشتری کمک کنید تا به جامعه کاربران نرم‌افزار موردنظر شما بپیوندند.

• مستندات

تهیه مستندات برای بخش‌ها و برنامه‌های مختلف یکی از سنگین‌ترین و زمان‌برترین بخش‌های یک پروژه نرم‌افزاری است و به لحاظ منابع محدود مالی و پشتیبانی اندک، یکی از ضعیف‌ترین بخش‌های بسیاری از نرم‌افزارهای این‌سورس است. با مشارکت در تهیه یا تکمیل مستندات گامی بسیار مهم در بهبود پروژه موردنظرتان برخواهید داشت.

• آثار هنری

یکی دیگر از روش‌های مشارکت در پروژه‌های هنری، خرج کردن ذوق هنری‌تان در جهت کمک به آن‌هاست. تهیه آیکون‌ها، گرافیک‌ها، تصاویر پس‌زمینه، تم‌ها و مواردی از این قبیل نیز می‌تواند نام شما را با پروژه مورد نظرتان عجین کند.

به رغم پشتیبانی شرکت‌های بزرگ و کوچک، نرم‌افزارهای این‌سورس و به صورت خاص لینوکس، به شکلی غیرقابل باور به کاربران و دوستداران یا به اصطلاح «جامعه کاربران» خود وابسته هستند. کاربرانی که نه فقط مصرف‌کننده صرف یک محصول، بلکه بخش مهمی از چرخه تولید هستند. شاید باور آن مشکل باشد، اما موفقیت توزیعی نظیر او بونتو بیش از آن که مدیون سازوکار مالی کانونیکال و خلاقیت‌های شخص شاتل‌ورث باشد، مرهون تعداد بی‌شمار و روزافزون افراد جامعه‌ای است که پیرامون آن شکل گرفته است. جامعه‌ای که او بونتو در آغاز کار با ارسال رایگان دیسک‌های نصب و فراهم آوردن روش‌های ساده مشارکت، عضویت در آن را ساده ساخت. پس از آن در چرخه بی‌پایانی که شکل گرفت، مشارکت اعضای جامعه باعث افزایش و بهبود کیفیت محصول و افزایش کیفیت محصول به جذب اعضای جدید در این جامعه منجر می‌شود. اما آنچه مشخص است این که سهم کاربر ایرانی در این مشارکت (به صورت کلی و نه فقط در او بونتو) بسیار اندک است. گرچه ریشه‌های چنین اتفاقی را می‌توان در دغدغه‌های اقتصادی و کمبود اوقات فراغت و... دانست، اما باید پذیرفت که مشارکت در امور «غیرانتفاعی» در ایران چندان مرسوم و متداول نیست. اما از این بعد که بگذریم، عامل بعدی این وضعیت شاید تصور نادرستی باشد که کاربران ایرانی از مشارکت در پروژه‌های نرم‌افزاری دارند. برخلاف تصور بیشتر ما، برای مشارکت در حوزه نرم‌افزارهای این‌سورس و به ویژه لینوکس، به هیچ دانش برنامه‌نویسی، مهارت در زبان یا روش توسعه خاص یا هیچ دانش تخصصی دیگری نیازی نیست. کافی است یک کاربر عادی کامپیوتر باشید و در جودتان اندکی اشتیاق برای مشارکت و مفید واقع شدن در پیشرفت نرم‌افزارهایی که از آن‌ها استفاده می‌کنید، وجود داشته باشد. در چنین صورتی به روش‌های گوناگونی می‌توانید در یک پروژه این‌سورس مشارکت کنید. کافی است به مدخل «مشارکت» در ویکی هر یک از توزیع‌های مطرح و مشهور مراجعه کنید تا انواع این روش‌ها را ببینید، که بسیاری از آن‌ها نه فقط درباره توزیع‌های لینوکس که در مورد غالب نرم‌افزارهای این‌سورس کاربرد دارند. من در این جا به برخی از این روش‌ها اشاره‌ای کوتاه خواهم کرد.

• تبلیغ

ساده‌ترین کاری که می‌توانید برای کمک به پروژه مورد علاقه‌تان انجام دهید، انداختن نام آن بر سر زبان‌ها است. دوستانتان را به استفاده